

بسم الله الرحمن الرحيم

Haber-Yorum

Amerika, Yine Uluslararası Hukuku Çiğniyor!

Haber:

ABD Başkanı Donald Trump Pazar akşamı, ABD hava kuvvetlerinin İran'ın nükleer programının üç önemli tesisini başarılı bir şekilde bombaladığını açıkladı. (BBC)

Yorum:

İran topraklarına yönelik bu Amerikan saldırısı, hangi bahaneyle gerçekleştirilmiş olursa olsun, sözde "uluslararası hukukun", büyük güçlerin zayıf ülkeleri sömürgeleştirilmesini meşrulaştırmak için tasarlanmış bir aldatmacadan başka bir şey olmadığının açık bir örneğidir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeleri arasında, belirli bir uluslararası sorunun çözümü konusunda bir mutabakat olduğunda, uygun kararı alıp hukuki meşruiyet kisvesi altında iradelerini zorla dayatırlar. Bu gibi durumlarda da herkes uluslararası hukukun üstünlüğünden bahseder.

Bu durum örneğin, Libya diktatörü Muammer Kaddafi'nin devrilmesine fiilen izin veren 1973 sayılı kararda görülmüştür.

Büyük güçler arasında bir anlaşma olmaz ve ortak bir tutum veya askeri bir koordinasyon sağlanamazsa, o zaman "uluslararası hukuk" bir anda kolayca göz ardı edilebilecek boş bir slogana dönüşmektedir.

Benzer bir olay 2003 yılında da yaşanmıştır; zira ABD, Güvenlik Konseyi'nden karar almada başarısız olunca Irak'ı tek başına işgal etmeye karar vermiştir. Bundan önce 1999 yılında da NATO ülkeleri Yugoslavya'yı işgal etmiş, ardından da 2008 yılında Rusya Gürcistan'ı, 2014 ve 2022 yıllarında ise Ukrayna'yı işgal etmiştir.

Her seferinde buna benzer bir şey yaşandığında, saldırgan devlet, "sivillere özen gösterme", "ihlal edilen adaleti yeniden sağlama" veya diğer parlak sloganlar gibi suçlarını güzel bir kılıf altında sunmaya çalışmaktadır.

Örneğin Ukrayna krizi, "Avrupa sorunu" olarak bilinen çerçevede büyük güçler arasında yaşanan hararetli ve rekabetçi bir çatışmayı temsil etmektedir. Ayrıca Rusya, uluslararası hukuka bağlı kalmanın kendi varlığını tehdit ettiğini algılamasının ardından, tüm uluslararası anlaşmaları ve yükümlülüklerini hiçe sayarak Ukrayna'yı işgal etme kararı almıştır.

İran'a yönelik saldırıya gelince, ABD yine uluslararası hukuku çiğnemiştir. Aslında ABD'nin nükleer gücü, nükleer silaha sahip olduğu varsayılan Yahudi varlığıyla birlikte, başka bir bağımsız ülkeye tek taraflı olarak iradesini dayatmaktadır. Kayda değer ki ben bu yorumda, İran'ın son on yıllar boyunca ABD'nin Ortadoğu politikalarının en önemli uygulayıcılarından biri olmasına rağmen ABD'nin İran'a yönelik gerçekleştirdiği saldırının hakikatini hariç tutuyorum.

Bir yandan ABD, Amerika'nın bu şımarık çocuğu, Gazze Şeridi'ndeki Filistin halkına karşı akla gelebilecek her türlü savaş suçu işlemesine rağmen Yahudi varlığını kınayan herhangi bir BM Güvenlik Konseyi kararını veto hakkını kullanıyor.

Öte yandan da Amerika, BM Güvenlik Konseyi'nin, -bu kez Rusya'nın- veto hakkı nedeniyle İran'a karşı askeri güç kullanımına izin veren bir karar çıkarmayacağını bilincinde olarak İran'ın nükleer tesislerine tek başına bir saldırı düzenliyor.

Aslında “uluslararası hukuk” mefhumunun gerçekten olması imkansızdır; çünkü ‘hukuk’ ve “uluslararası” mefhumları doğası gereği birbiriyle bağdaşmamaktadır. Bunun ise üç nedeni vardır:

1- Kanun, temsili (yasama) organ, yani iktidar otoritesi tarafından çıkarılan normatif hukuki bir işlemdir. Bu durumda tanım uyarınca uluslararası bir yönetim otoritesinin olması imkansızdır.

2- Kanun uygulanabilir olması gerekir, yani uygulanması için bir mekanizmanın olması gerekir. Devlet içinde bu tür bir mekanizma, kolluk kuvvetlerinde mevcuttur. Uluslararası düzeyde ise bu mümkün değildir; çünkü mevcut “barış güçleri”, sadece bireysel ülkelerin ordularından müteşekkildirler. Bu ordular rolü gereği, örneğin bu koruma kendi ülkeleri için bir tehlike oluşturursa veya çıkarlarına aykırı olursa, uluslararası hukuku veya diğer ülkelerin egemenliğini ve çıkarlarını asla korumayacaktır; tıpkı Ukrayna krizinde ve saldırgan devlet olan Rusya Federasyonu ve bu anlaşmanın diğer imzacıları tarafından Budapeşte Memorandumunun ihlal edilmesinde olduğu gibi.

3- Kanun, ilişkileri düzenler ve bu düzenleme sadece tek bir toplum çerçevesinde uygundur; zira aktörler egemenlik sahibi devletler olduğunda onun uygulanması imkansızdır; çünkü her ülkenin, kendi çıkarları doğrultusunda diğer ülkelerle ilişki kurma veya ilişki kurmaktan kaçınma konusunda egemenlik hakkı vardır.

Uluslararası hukuk fikrinin ortaya çıkmasından bu yana, Batılı hukukçular arasında bu kuralların özü konusunda anlaşmazlıklar olmuştur. Nitekim birçok kişi, onun bağlayıcı gücü konusunda şüpheye düşmüştür. Örneğin Immanuel Kant, Thomas Hobbes, John Austin ve Georg Hegel gibi Batılı düşünürler ve hukukçular genel bir uluslararası hukukun varlığını inkar etmişlerdir.

Ancak daha sonra bu fikrin propagandasını yapan büyük güçlerin baskısı altında, sözde “uluslararası hukuk” uluslararası ilişkilerde kabul gören bir gerçeklik haline gelmiştir.

Sonuç olarak uluslararası hukuk ve tüm kurumları, ABD, Rusya, İngiltere, Fransa ve Çin gibi ülkeler arasındaki çatışma ve rekabetin bir aracı haline gelmiştir. Bu arada diğer ülkeler, halkları, kaynakları ve toprakları, bu büyük güçler tarafından bu “hukukun” suç amaçlı kullanılmasının kurbanları haline gelmiştir.

Bugün dünyanın birçok yerinde yaşanan istikrarsızlık halinin temel nedeni işte budur; zira Filistin, İran veya Ukrayna halklarının çektiği acılar, büyük güçlerin işlediği sonu gelmeyen suçlar zincirinin sadece küçük bir halkasıdır.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Fazıl Hamzaev - Ukrayna